

Sygnatura akt II 1 Co 9219/12

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2024 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi Wydział II Cywilny - Sekcja Egzekucyjna

w składzie: przewodniczący sędzia Sądu Rejonowego Anna Braczkowska

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2024 roku w Łodzi

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.**

przeciwko dłużnikowi **Ł. M.**

o wydanie dalszego tytułu wykonawczego

postanawia:

1. odmówić wydania dalszego tytułu wykonawczego;
2. zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 20 zł (dwadzieścia złotych) tytułem nadpłaconej opłaty kancelaryjnej, uiszczoną w dniu 24 stycznia 2024 roku tytułem „dot. (...) SR Wydział II Cywilny Sekcja Egzekucyjna wn. dalszy tyt. wykonawczy II 1 CO 9219/12, I NC 877/09 M. Ł.”.

Sygn. akt II 1 Co 9219/12

Uzasadnienie do postanowienia

z dnia 26 lutego 2024 roku

W dniu 30 stycznia 2024 roku (data nadania w UP) wierzyciel (...) Sp. z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty wydanemu przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi I Wydział Cywilny w sprawie I Nc 877/09 z dnia 3 listopada 2009 roku na jego rzecz z zaznaczeniem, że tytuł ten jest dalszym tytułem wykonawczym nr 2 i jest mu wydawany w celu wpisu hipoteki przymusowej na udziale wynoszącym 1/8 części w prawie własności nieruchomości należącej do dłużnika Ł. M. oznaczonej numerem (...) i doręczenie dalszego tytułu wykonawczego nr 2 do rąk pełnomocnika wierzyciela. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że dalszy tytuł wykonawczy jest wierzycielowi niezbędny celem uzyskania zabezpieczenia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym wydanym jego poprzednikowi prawnemu tj. Spółdzielczej (...) z siedzibą w G. - w formie hipoteki przymusowej na udziale w nieruchomości dłużnika. Wnioskodawca wskazał, że obecnie w sprawie Km 2812/23 prowadzone jest postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi M. G.. Jako podstawę prawną swojego żądania wierzyciel wskazał na treść art. 109 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece i art. 793 k.p.c. (wniosek z załącznikami k. 18-25).

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

W dniu 3 listopada 2009 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi I Wydział Cywilny w sprawie I Nc 877/09 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, któremu Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi II Wydział

Sekcja Egzekucyjna nadał w dniu 8 stycznia 2013 roku klauzulę wykonalności przeciwko Ł. M. – na rzecz następcy prawnego wierzyciela (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.. (postanowienie k. 15).

Na podstawie spornego nakazu zapłaty zostało wszczęte przeciwko dłużnikowi postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 2812/23 przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi M. G. (zawiadomienie o zajęciu rachunku bankowego dłużnika k. 24). Zgodnie z oświadczeniem pełnomocnika wierzyciela - postępowanie to trwa do chwili obecnej.

Dłużnik Ł. M. jest właścicielem w udziale wynoszącym 1/8 lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ulicy (...) w Ł., dla którego Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...). Dłużnik został ujawniony jako współwłaściciel 1/8 części udziału w nieruchomości na podstawie aktu poświadczenia dziedziczenia z dnia 9 października 2021 roku, Rep. A nr 21451/2021 sporządzonego przez zastępcę notarialnego J. S. w kancelarii notarialnej A. W. notariusza w Ł.. Na dzień 16 sierpnia 2023 roku w dziale III księgi wieczystej numer (...) brak było wpisów do skierowaniu egzekucji do udziału w nieruchomości należącego do dłużnika w jakiegokolwiek sprawie egzekucyjnej (https://przegladarka-ekw.ms.gov.pl/eukw_prz/KsiegiWieczyste/pokazWydruk).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Wniosek wierzyciela podlegał oddaleniu.

W treści wniosku procedowanego przez Sąd wierzyciel domagał się wydania mu dalszego tytułu wykonawczego numer dwa w celu wpisania hipoteki przymusowej na udziale w nieruchomości dłużnika. W uzasadnieniu wniosku wierzyciel powołał się w tym zakresie na treść art. 793 k.p.c. Jak wynika z jego treści - w razie potrzeby prowadzenia egzekucji na rzecz kilku osób lub przeciwko kilku osobom albo z kilku składowych części majątku tego samego dłużnika, sąd oprócz pierwszego tytułu wykonawczego może wydawać dalsze tytuły, oznaczając cel, do którego mają służyć, i ich liczbę porządkową. Posiłkowo instytucje tę stosuje się również do wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości dłużnika wymienionego w treści tytułu wykonawczego (art. 109 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece). Do wniosku w tym zakresie wierzyciel bowiem musi załączyć tytuł wykonawczy wydany na swoją rzecz. Zacytowana podstawa prawna jednak może znaleźć w tym zakresie zastosowanie jedynie odpowiednio (gdyż możliwość taka nie wynika wprost z przepisu, możliwość taka jest dopuszczona przez doktrynę i orzecznictwo), tym bardziej przepis ten w tym zakresie musi być wykładany ściśle. Wykładnia tego przepisu nie może być wykładnią rozszerzającą.

Odwołać w tym miejscu można się i do tej okoliczności, że w postępowaniu o wydanie dalszego tytułu wykonawczego sąd nie rozstrzyga o nadaniu klauzuli wykonalności, a jedynie o potrzebie wydania (wyjątkowo) po raz drugi tego samego tytułu wykonawczego, który już wcześniej został wystawiony. Zakłada się, że kognicja sądu w tym postępowaniu obejmuje wyłącznie badanie, czy spełnione zostały przesłanki przewidziane w art. 793 k.p.c. (potrzeba prowadzenia egzekucji np. przeciwko kilku osobom albo z kilku składowych części majątku tego samego dłużnika przed innym organem egzekucyjnym, ewentualnie potrzeba uzyskania hipoteki przymusowej na nieruchomości dłużnika).

Wierzyciel na gruncie tego przepisu zawsze i w każdym przypadku powinien bezwzględnie wykazać, że zachodzi potrzeba wydania dalszego tytułu wykonawczego. Przepis ten posługuje się bowiem określeniem „Sąd może” i nie wprowadza automatyzmu w zastosowaniu tej instytucji. Same twierdzenia wierzyciela o potrzebie wydania dalszego tytułu wykonawczego nie są wystarczające. Wskazać w tym miejscu bowiem należy i wyjaśnić wnioskodawcy, że jeśli np: zamiarem wierzyciela jest wszczęcie egzekucji z nieruchomości, dla której prowadzenia właściwy jest inny komornik niż ten, który prowadzi egzekucję z innych składników majątku dłużnika, należy wykazać to stosownymi dokumentami, np. odpisem z księgi wieczystej i zaświadczeniem komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne albo postanowieniem o bezskuteczności egzekucji z nieruchomości, wierzytelności czy innych praw majątkowych. Jeżeli do prowadzenia egzekucji ze wszystkich składników majątku dłużnika właściwy jest ten sam komornik, sąd odmówi wydania dalszego tytułu wykonawczego (tak np. Komentarz do Kodeksu Postępowania Cywilnego pod red. T. Szanciłło, wydanie 2, tom II, 2023r., Legalis). W piśmiennictwie podkreśla się także, że art. 793 k.p.c. ma charakter

wyjątkowy i nie może służyć nadużyciom, jakie mogłyby powstać przy wydaniu kilku tytułów wykonawczych, dlatego należy wymagać od wierzyciela wykazania potrzeby uzyskania dalszego tytułu wykonawczego (por. E. Wengerek, Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne, s. 163). Podobne stanowisko zajęte zostało w Komentarzu do art. 793 k.p.c. pod red. K. F. – G. (tom 8, wydanie 1, 2021 roku, L.), w którym wskazuje się, że ocena, czy pierwotny tytuł jest wystarczający, wymaga ustalenia rodzaju lub położenia tych części majątku oraz skuteczności dotychczasowej egzekucji, o ile jest ona już prowadzona należy do Sądu w toku postępowania opartego o treść art. 793 k.p.c. Sąd ma więc obowiązek weryfikacji twierdzeń i dowodów przedstawionych przez wierzyciela co do potrzeby uzyskania dalszego tytułu wykonawczego. Potrzeba zagwarantowania ochrony praw dłużnika sprawiła, że ustawodawca limituje przypadki, w których wierzycielowi może być wydany kolejny tytuł wykonawczy dotyczący konkretnego obowiązku.

Nie ulega tym samym wątpliwości, że swoboda wierzyciela dysponującego tytułem wykonawczym, a więc osoby, której roszczenie jest w większości sytuacji pewne, w ustanowieniu hipotek przymusowych na nieruchomościach dłużnika jest poddana kontroli sądu (por. uzasadnienie do postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie - I Wydział Cywilny z dnia 24 stycznia 2013 roku w sprawie I ACz 2179/12, publikowane – Legalis). Pogląd jest tym bardziej zasadny, gdy weźmiemy pod uwagę, że dokonując wpisu hipoteki przymusowej sąd wieczystoksięgowy ma ograniczoną kognicję (art. 626⁸ § 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2013 roku, III CSK 10/13, L.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2012 roku, IV CSK 104/12, L.; postanowienie z dnia 9 grudnia 2011 r., III CSK 92/11, L.). Kontroli tej Sąd dokonuje weryfikując przesłanki wydania dalszego tytułu wykonawczego i istniejącej w tym zakresie po stronie wierzyciela potrzeby.

Przenosząc powyższe szerokie rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że wierzyciel nie wykazał Sądowi zasadności jego wniosku o wydanie dalszego tytułu wykonawczego. Sąd Rejonowy był więc uprawnionym do odmówienia wydania dalszego tytułu wykonawczego w przedmiotowej sprawie. Wierzyciel nie wykazał Sądowi w żadnym zakresie, aby egzekucja prowadzona z innych składników majątku dłużnika nie była skuteczną. Co więcej, jak wprost wynika z treści wniosku wierzyciela, obecnie egzekucję przeciwko dłużnikowi prowadzi komornik sadowy właściwy do wszczęcia egzekucji z udziału w nieruchomości dłużnika położonej w Ł. przy ulicy (...). W księdze wieczystej prowadzonej dla spornej nieruchomości brak jest jednak wzmianki w tym zakresie. Przyjąć tym samym należy, że wierzyciel – pomimo prawnej i faktycznej możliwości skierowania egzekucji do spornego udziału w prawie własności nieruchomości dłużnika – zaniechał takiego działania. Mając na uwadze fakt, że hipoteka przymusowa, zgodnie ze swoim celem ma służyć zabezpieczeniu wykonania zobowiązania, przy braku podstaw do przyjęcia, że wykonanie zobowiązania jest zagrożone poprzez wszczęcie i przeprowadzenie egzekucji z udziału w nieruchomości, nie powinno dochodzić do ustanawiania hipoteki przymusowej - tym bardziej na podstawie dalszego tytułu wykonawczego.

Przyjęcie innej argumentacji przyznałoby wierzycielom (zwłaszcza masowym, trudniącym się zawodowo obrotem wierzytelnościami) uprawnień, które pozwoliłyby im na obejście prawa. Wierzyciel, który nie składa wniosku o wszczęcie egzekucji z nieruchomości w toku czynnego postępowania egzekucyjnego (w którym brak jest ku temu przeszkód prawnych i faktycznych) uzyskuje na dalszym etapie dochodzenia swojej wierzytelności (np. w innym Km w przyszłości) pierwszeństwo do zaspokojenia się przed innymi wierzycielami dłużnika już w kategorii 5, w tym przed wszystkimi należnościami publicznoprawnymi. Po drugie jego wierzytelność nie będzie ulegała przedawnieniu – wobec jej hipotecznego zabezpieczenia.

W ocenie więc tutejszego Sądu Rejonowego składając wniosek o wydanie dalszego tytułu wykonawczego wierzyciel powinien również wykazać nie tylko istnienie, ale również wysokość wierzytelności, którą chciałby zabezpieczyć – na potrzeby zbadania zasadności takiego wniosku.

Co więcej, już jednak na marginesie, Sąd nie może tracić z pola widzenia podstawy prawnej dokonania na rzecz dłużnika wpisu jego prawa do udziału w spornej nieruchomości. Udział ten bowiem dłużnik nabył w drodze spadkobrania, skierowanie więc egzekucji do udziału w spornej nieruchomości – do czasu działu spadku, nie jest dopuszczalne (art. 779 k.p.c.). Tym samym za niedopuszczalne uznać należy również obciążenie udziału spadkowego hipoteką przymusową na rzecz wierzyciela jednego ze spadkobierców. We wniosku złożonym w przedmiotowej

spawie wierzyciela nie wykazał bowiem, że taki dział spadku został przeprowadzony. Przepis art. 779 k.p.c. pozostaje bowiem w związku z przewidzianymi w art. 1036 k.c. ograniczeniami spadkobiercy w rozporządzaniu swymi udziałami w poszczególnych przedmiotach należących do spadku, polegającymi na tym, że do chwili działu spadku spadkobierca może dokonywać wspomnianych rozporządzeń tylko za zgodą pozostałych współspadkobierców. Przepis ten ma oczywiście zastosowanie tylko w wypadkach wielości spadkobierców, a jego celem jest ochrona interesów spadkobierców, jaki mają oni w prawidłowym dziale spadku. Przepis ten nie ma natomiast zastosowania, jeżeli spadek nabył tylko jeden spadkobierca, a także po dokonaniu działu spadku. Nie można bowiem tracić z pola widzenia tego faktu, że spadek jest autonomiczną masą majątkową, która łączy się z majątkiem spadkobierców dopiero wraz ze złożeniem oświadczenia o przyjęciu spadku albo upływem terminu na złożenie tego oświadczenia, z czym prawo wiąże skutek przyjęcia spadku. Przyjęcie spadku nie prowadzi jednak do likwidacji masy spadkowej. Spadkobiercy jedynie uzyskują w niej udziały (udział w spadku). Udział taki łączy się z majątkiem osobistym spadkobiercy, jednakże zachowuje dużą autonomię. Wyraża się to m.in. przez szczególne zasady dysponowania przez spadkobierców udziałami w przedmiotach należących do spadku (np. art. 1036 k.c.), czy zasadę surogacji działającą w odniesieniu do majątku spadkowego. Ostatecznie spadek jako masa majątkowa przestaje istnieć wraz z działem spadku, w wyniku którego do majątku poszczególnych spadkobierców trafiają określone rzeczy i prawa należące do spadku albo na wyłączność, albo na zasadach typowej współwłasności (zgodnie z ustaleniami przy dziale spadku).

Mając powyższe na uwadze, Sąd odmówił wydania dalszego tytułu wykonawczego w oparciu o treść zacytowanych powyżej podstaw prawnych.

O zwrocie opłaty kancelaryjnej Sad orzekł na podstawie art. 80 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.